

Pápai üzenet a tömegtájékoztatás 45. világnapjára

Igazság, hithirdetés és hiteles élet a digitális korban

2011. június 5.

Kedves testvéreim!

A tömegtájékoztatás 45. világnapja alkalmából szeretnék megosztani veletek néhány gondolatot, amelyek korunk egyik sajátos jelenségéből, a kommunikáció *interneten* való terjedéséből fakadna. Egyre általánosabb az a meggyőződés, hogy ahogyan az ipari forradalom a termelési körfolyamatba és a munkások életébe bevezetett újdonságokon keresztül mély változást hozott a társadalomba, ugyanígy ma a kommunikáció terén végbemenő mély átalakulás irányítja a nagy kulturális és társadalmi változások folyását. Az új technológiák nemcsak a kommunikáció módját változtatják meg, hanem önmagában a kommunikációt, így megállapíthatjuk, hogy széleskörű kulturális átalakulással állunk szemben. Az információk és ismeretek ily módon való terjesztésével a tanulás és a gondolkodás új módja van születőben, amely a kapcsolatteremtés és közösségépítés eddig ismeretlen lehetőségeit hordozza magában.

Olyan távlatok kerülnek elénk, amelyek nemrég még elképzelhetetlenek voltak, s most ámulatba ejtenek az új kommunikációs eszközök adta lehetőségekkel. Ugyanakkor egyre sürgetőbbben egy sor gondolatot vetnek fel a kommunikáció értelméről a digitális korban. Különösen nyilvánvaló ez, amikor az *internet* rendkívüli lehetőségeivel és összetett alkalmazási módjaival találkozunk. Ahogy az emberi értelem minden más gyümölcse, az új kommunikációs technológiák is arra hivatottak, hogy a személy teljességének javát és az egész emberiséget szolgálják. Ha bölcsen használjátok, akkor ezek az eszközök hozzájárulhatnak az értelmezés, az igazság és az egység utáni vágy kielégítésére, amely még mindig az emberiség legalapvetőbb törekvése.

A digitális világban az információ közvetítése egyre gyakrabban az információ közösségi hálóba való helyezését jelenti, ahol az ismeretek megosztása személyes kapcsolatokon keresztül történik. Az információ létrehozója és fogyasztója közötti éles határ relatívvá válik, és a kommunikáció nemcsak az adatcserére, hanem egyre inkább megosztásra is szolgál. Ez a folyamat elősegítette, hogy új módon értékeljük a kommunikációs tevékenységet, amelyet mindenekelőtt párbeszédnek, cserének, szolidaritásnak és pozitív kapcsolatok teremtésének tekintünk. Másrésztől mindez ellentétben áll a digitális kommunikáció néhány jellegzetes korlátjával. Ilyen például az egyoldalú kapcsolat, az a tendencia, hogy belső világunknak csak egyes részét tárjuk fel, és az önképépítés veszélye, amely utat enged az öntetszelgésnek.

Főleg a fiatalok élnek át a kommunikáció változását azokra az emberekre jellemző aggodalmakkal, ellentétekkkel és kreativitással, akik lelkesen és kíváncsian nyílnak meg új élettapasztalatokra. Az ún. *közösségi háló*k által megteremtett nyilvános digitális térben való egyre nagyobb részvételük a személyek közötti kapcsolatok új formáit alakítja ki, kihat az ember önképére, így elkerülhetetlenül felvetődik az a kérdés, hogy helyesen cselekszik-e az ember, és hiteles-e a léte. A virtuális térben való jelenlét lehet a másikkal való személyes találkozás őszinte keresésének a jele, ha figyelünk arra, hogy elkerüljük a veszélyeket, mint

például egyfajta párhuzamos világba való menekülést, vagy hogy túlzottan a virtuális világba helyezük magunkat. A megosztás és a „barátságok” kereséskor találkozunk azzal a kihívással, hogy hitelesek legyünk, hűek önmagunkhoz anélkül, hogy abba az illúzióba esnénk, hogy mesterségesen alakíthatjuk nyilvános „profilunkat”.

Az új technológiák lehetővé teszik, hogy az emberek a tér és a saját kultúrájuk határait átlépve találkozzanak, megteremtve ezzel a lehetséges barátságok új világát. Ez ugyan egy nagy lehetőség, de nagyobb figyelmet és tudatosságot is igényel a lehetséges kockázatok miatt. Ki a „felebarátom” ebben az új világban? Fennáll-e a veszély, hogy kevésbé vagyunk jelen azok számára, akikkel a mindennapi életünk során találkozunk? Megvan-e annak veszélye, hogy szétszórtakká válunk, mert figyelmünk szétforgácsolódik és belemerül egy olyan világba, amely más, mint amiben élünk? Szánunk időt arra, hogy kritikusan átgondoljuk döntéseinket, hogy valóban mély és tartós emberi kapcsolatokat ápoljunk? Fontos mindig észben tartanunk: a virtuális kapcsolat nem helyettesítheti és nem is szabad helyettesítenie az emberekkel való közvetlen kapcsolatot életünk semmilyen szintjén sem.

Mindannyian szembesülünk annak szükségességével – még a digitális korban is – hogy hiteles és gondolkodó emberek legyünk. Egyébként a *közösségi háló* sajátos dinamikája is azt mutatja, hogy az ember mindig érintett abban, amit kommunikál. Amikor az emberek információkat cserélnek, egyúttal megosztanak valamit önmagukból, megosztják világképüket, reményeiket, eszméiket. Ebből az következik, hogy a digitális világban is létezik keresztény stílusú jelenlét: ez a becsületes és nyílt kommunikációban nyilvánul meg, amely felelősség- és tiszteletteljes a másik felé. Az evangéliumhirdetése az új *médián* keresztül nemcsak azt jelenti, hogy kimondottan vallási témájú anyagokat közvetítünk a különböző eszközökkel, hanem azt is, hogy digitális profilunkon és kommunikációs módunkon keresztül következetesen tanúságot teszünk az evangéliumhoz teljesen hű választásainkról, preferenciáinkról és ítéleteinkről, akkor is, ha ezt nem mondjuk ki nyíltan. Egyébként a digitális világban sem lehet üzenetet közölni a hírt adó személy következetes tanúságtétele nélkül. A keresztény ember az új kommunikációs környezetben és az új kifejezésformák között is arra hivatott, tudjon bárkinek, aki megkérdezi tőle, miből fakad a reménysége (vö. *1Pét 3,15*).

Az elkötelezettség, hogy tanúságot tegyünk az evangéliumról a digitális korban is, mindenkitől azt kívánja, hogy különösképpen figyeljen ennek az üzenetnek a vetületeire, ezek ugyanis kihívást intézhetnek a világháló sajátos logikája ellen. Mindenekelőtt tudatában kell lennünk, hogy az általunk megosztani kívánt igazság értéke nem a „népszerűségéből” vagy a nézettségének mennyiségéből fakad. Ahelyett, hogy elfogadhatóvá próbálnánk tenni vagy akár felhívítanánk ezt az igazságot, sokkal inkább a maga teljességében kell megismertetnünk. Mindennapi táplálékká, nem pedig pillanatnyi látványossággá kell válnia. Az evangélium igazsága nem olyasmis, ami fogyasztási vagy felületes élvezeti cikk lehet, hanem ajándék, amely szabad választ kíván. Akkor is, amikor a világháló virtuális terében hirdetjük az evangéliumot, szükség van arra, hogy megtestesüljön a valóságos világban és azoknak a testvéreinknek az arcába tekintve, akikkel a mindennapi életünket megosztjuk. A hit átadásában ezért mindig alapvetőek maradnak a közvetlen, emberi kapcsolatok!

Szeretném arra hívni a keresztényeket, hogy bizalommal, tudatos és felelősségteljes kreativitással csatlakozzanak ahhoz a kapcsolati háléhoz, amelyet a digitális kor lehetővé tett. Nem egyszerűen az ottani jelenlét iránti vágy kielégítéséért, hanem mert ez a háló szerves része az emberi életnek. A *világháló* hozzájárul az intellektuális és spirituális tudat új és összetettebb formáinak kifejlődéséhez és meggyőződéseink egymással való megosztásához. E

téren is arra vagyunk hivatva, hogy hirdessük hitünket, hogy Krisztus Isten, az ember és a történelem Üdvözítője, az, akiben minden dolog eljut a beteljesülésére (vö. Ef 1,10). Az evangélium hirdetése a kommunikáció tiszteletteljes és diszkrét módját kívánja meg, amely ösztönzi a szívet és megmozgatja a tudatot. Ez a forma a feltámadt Jézus stílusára emlékeztet, amikor útítársul szegődött az emmauszi tanítványok mellé (vö. Lk 24, 13-35): közelsége által fokozatosan elvezette őket a titok megértésére, párbeszédet folytatott velük, tapintatosan megláttatta, ami a szívükben volt.

Végső megközelítésül, az igazság – maga Krisztus – a teljes és valódi válasz az embernek a kapcsolat, a közösség és az értelem utáni vágyára. Ezeket a vágyakat tükrözi a *közösségi hálókb*an való nagyarányú részvétel is. A hívők azzal, hogy tanúságot tesznek legmélyebb meggyőződéseikről, nagyban elősegítik, hogy a *világháló* ne váljon olyan eszközzé, amely kategóriákká alacsonyítja az embereket, érzelmileg manipulálni próbálja őket, vagy amely lehetővé teszi, hogy akinek hatalma van, kisajátítsa mások véleményét. Éppen ellenkezőleg, a keresztények bátorítanak mindenkit, hogy elevenen tartsák az ember örök kérdéseit, amelyek tanúsítják a természetfeletti iránti vágyát és a hiteles, méltó módon élhető életformák iránti vágyakozását. Éppen ez a sajátosan emberi, lelki törekvés az, amely az igazság és közösség iránti szomjunk mögött áll, és amely arra ösztönöz, hogy feddhetetlenül és becsületesen kommunikáljunk.

Mindenekelőtt a fiatalokat hívom, hogy jól használják a digitális térben való jelenlétüket. Találkozni fogok velük a következő Ifjúsági Világtalálkozón Madridban, amelynek előkészítésében nagyon sok minden köszönhető az új technológiák előnyeinek. A kommunikációs munkatársak számára kérem Istentől, Szalézi Szent Ferenc közbenjárására, hogy lelkiismeretesen és pontos szakmai tudással tudják végezni tevékenységüket, és mindenkire apostoli áldásomat adom.

Vatikán, 2011. január 24., Szalézi Szent Ferenc ünnepén